

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 5. ANULU XII.

Sabiu, in 16 Ianuaru 1864.

tru provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Centralismu si federalismu.

(Continuare.)

(c.) Nu suntemu optimisti si de aceea noi nu afirmamu, ca situatiunea aru fi cu multu mai excellenta decumu o amu vedutu descrissa. Trebuie inse sa ne intrebamu pre noi insine si pe ori si cine, ca sistemulu guvernului patentei e de vina la acestea tote? si ca numai in schimbarea lui radicalmente aru fi de a se cautu mantuirea poporeloru Austriei? Unui bolnavu, care suferu de tempuri indelungate, ori ee medicu cu minte, nu va cerca a-i restitui sanatatea prin mijlocele cele mai radicale, atunci candu vede, ca bolnavulu a trecut prestu crisa. Asemenea nici la unu statu nici la diferitele popora nu e consultu a pasi atunci cu moduri radicale, candu au ajunsu in stadiulu de a se desvoltu spre bine. Afara de aceea boalele nostre suntu multe, pentru-ca atatea interese se crucescu unele prestu altele, incatu nu o vieta constitutionalu de trei ani, ci de multe dieci de ani abia va fi in stare a le vindeca. Reulu devenitu cronicu iaresi cronice trebuie delaturatu si de aceea, ce se pote recomanda in atare casu unui patimasu mai tare e liniscea, spre a se pote recrea si spre a se potea consolida.

State, si natuni potemu aduce de exemplu spre intarirea celor de pana aci? dar si spre argumentarea, ca sguiderile numeroase si schimbările in inlauntru le au adusu la suflarea cea mai de pre urma, care deca au folositu, au folositu numai intereselor straine a acelor'a, carii pandeau ora de a face intrebuintare din slabiciunea casunata prin atari schimbări, prin atari nelinisciri. Caci deca aruncamu o privire catu de fugitiva in istoria Angliei, vedemu, ca desvoltarea institutiunilor ei esemplare si totdeodata solide pentru seculi, suntu productele pacei si a liniscei. Ele porta in multe privintie si astadi caracterulu unor tempuri de multu trecute si amu dice barbare, pentruca acestu poporu in spiritulu seu celu practic, scie suportu chiaru si abusuri si alte incomoditati, pana candu vine tempulu oportunu, spre a le delaturu pe cale pacifica si fora de sguideri simitore pana in cea de pe urma coliba. De aceea acesta natune adi e mare si puterica si nu fara de efectu si arunca pondulu seu si astadi in cumpan'a politice europene si in cumpan'a politicei lumii intregi.

Polonia inse, carea avea odinioara o estensiune de 13,000 mile patrute cu o populatiune de vre-o 15 milioane de suflete si carea era odata statulu celu mai cu vadia inpartile orientale ale Europei, astadi o vedemu sbuciumanduse sub piciorule strainiloru, perdiendu esistinta ei inca de pe la 1773. fara de a o fi conturbatu mai nainte vre-o putere din afara, ci fiindu cutropita numai si numai de neliniscirile ei interne.

Dar inainte de a trece mai departe in acestu tractatu ne vine a ne intreb'a, care suntu darurile, ce ni le aducu federalistii. In aceeasi foia, din care scosesemu pasagiulu citatu mai susu („Ost si West“) ni se propune quasi o programa, despre modulu, cum aru fi se fia Austri'a, ca monarchia federativa. Eata liniamentele principali a mentionatei programme:

„Fiacare tiara de corona sa se administreze in launtru dupa legile facute de sine. Drepturile suveranitatii le exercita corona dimpreuna cu unu parlamentu federatiunali, in care siedu delegatii tieriloru si representatiuniloru nationali, care se formeze numai una casa singura. In man'a acestoru doi factori sa se afle tote cauzele comune ale imperiului, adica: representatiunea imperiului inafara; incheierea de tractate de vama si de negociu; monetaria si cele atingatore de notele de banca; militia; detoria statului si bugetulu normalu alu imperiului cu privintie la posturile acestea.

„Fiacare tiara de corona se aiba o dieta din alegeri directe prin votarea classelor. In fiacare tiara de corona seu teritoriu nationalu sa fia corona representata prin unu locu-titoriu. Acesta se fia denumitu de corona, se fia insa responsabilu representatiunei tieriei. Diet'a sa aiba in contielegere cu locutiuniloru coronei autonomia deplina (oresi cumu suveranitate cantonalu) in tote afacerile, cari nu suntu afaceri imperiale ori comunale; va se dica: ce atinge de administratiune, justitia, instructiune, cultura tieriei si in fine de bugetulu tieriei pentru scopurile aceste. La ori si care trecere prestu bugetulu normalu si prestu intregirea ostei normala se fia de lipsa consimtiementulu tieriei. Fiacare conclusu alu dietelor devine lege, prin imediatu santunare a Domnitoriului. Parlamentulu imperialu consta:

1. din delegatii representatiuniloru tieriei, carii de jumetate voru fi din Ungaria si tierile federate cu dens'a iar jumetate din tierile germane-slavice-italiane. 2. mai departe din membrii ereditari, a caroru numeru in sa sa nu intruca numerulu de jumetate alu delegatiloru si in fine 3. din membrii chiamati pe vieta de imperatulu, a caroru numeru se fia numai a patra parte din celu alu ablegatiloru.

Fatia cu acestu parlamentu exercita corona votu suspensivu pana de doue ori. Fiindca in Austri'a e o vieta de popore forte amplificata, care cere desvoltare naturala; ori care alta organizatiune a statuii, care nu respecteza pre cea de mai susu, va fi nevoita peste multu pueinu se cada inaintea puterei realitatii.“ (Va urma)

Creditulu de 10 milioane.

Se scie de comunu, ca Austri'a va sa tramita impreuna cu Prussia unu corpu de vro 70,000 de mii feciori, spre a ocupa Schleswig-ulu pana atunci, pana candu Dani'a va retrage constitutiunea sea centralistica, prin carea din ducatele Holstein si Schleswig facuse simplu, prin o trasura de condeiu, provincie danese. Asemenea se scie, ca regimulu au asternutu senatulu imperialu una proiectu de lege, prin care spre scopulu acestei espeditiuni cere unu creditu extraordinariu de 10 milioane florini.

Asia dar totu cereri prestu cereri, si date prestu date! Austri'a se afla intr'unu tempu de ispite grele, si prospectele ei de a trece cu fericire prestu aceste ispite grele, suntu forte mici; cu atata mai simtita dar va fi pentru cetatenii ei acesta sarcina noua. Nu ne potemu indoii nici catu de patriotismulu nici alu membriloru senatulu imperialu, nici alu poporeloru austriace in genere; dar cu tote acestea nu potemu uit'a, ca si patriotismulu are o margine oare carea, ca si cord'a, intinsa prestu mesura, se rumpe. Si de aceea numai cu tema audimu si vedemu, cum statulu nostru se ncurca intr'o afacere noua straina, si inca tocmai intr'unu tempu, candu pentru elu pausarea, liniscea, recrearea erau cerintiele cele mai intetitore. Nici unu statu mare din Europ'a pote n'au adusu in tempurile din urma atatea jertfe, ca Austri'a; in nici unulu pote nu suntu lucrurile di launtru intr'unu astfelu de stadiu de trecere dela absolutismu la constitutiunismu, ca tocmai la noi. Institutiunile noue in sa, fia catu de bune si de salutarie, au lipsa de liniscea, de stabilitate, ca sa se pota desvoltu dupa legile naturei si sa pota prinde radacini in inimele poporului. Caci altmintrea nici bunastarea poporului, materiala, intelectuala si morala, nu pote inainta, nici statulu prin urmare nu se pote inaltia la acea positiune, ce o-aru pote ocupa amesuratu marime si puterei sele. Institutiunile nostre suntu forte tinere si crude; cele vechi ereditate din evulu mediu inca nu suntu uitate si traiescu in suvenirea poporeloru; cele noue inca nu suntu cunoscute si probate si appretuite de ajunsu, pentru de a le fi asigurata esistinta. Si asi pacea, liniscea erau pentru noi cele mai ur-

ginti trebuințe. Mai adaugă la acestea greutatea dărilor, care apasă umerii poporului, și care acum, în mijlocul păcii, încă nu sunt de ajuns spre a acoperi spesele statului cele ordinare, necum să mai rămâna vreun rest pentru platirea datoriilor din trecut: și vom înțeleg pe deplin, cum șirea despre expediția schleswig-holstein-iana au produs în toate părțile nemulțămire și îngrijire serioasă.

De va încuviința senatul imperial cele 10 milioane cerute în urma pentru această expediție, încă nu putem ști; atât însă se pare sigur, că și de le va încuviința va folosi totuși ocaziunea, pentru de a spune Ministeriului lucrurilor din afară, că nu aprobă politica lui în această cauză. Și senatul imperial va avea totuși dreptul să o face astfel: căci nici un regim din ziua de astăzi, cu atât mai puțin un regim constituțional, și încă în timpuri atât de grele, n'ar trebui să cedeze a versă cu precipitare, fără de a pretinde necesitatea estrema, banii și sângele cetățenilor săi. N'ar trebui uitat nici un moment, că pentru noi aceste 10 milioane, cheltuite în atare împregiurări, sunt 100 milioane.

Audim, că comitetul respectiv a decis a nu încuviința cele 10 mill., ci numai 5,232,000 f., cari cadu pe Austria ca stat confederativ.

Dela senatul imperialu.

Cas'a ablegatilor continuă și termină — în merito — în ședința 72. din 16/4 Ianuarie deșabateră legei privitoare la luarea dărei de castig și de venit. — Asemenea continuă deșabateră proiectului de lege pentru darea de luxu, și după ce se mai aduseră o multime de amendamente la §§-ii singurari (între acestea unul al lui Puscariu, altul al lui Gull și altul al lui Branude Lemény, (care le spunem mai pe larg la ședința următoare), care și cele din ședința premergătoare se predau comitetului respectiv spre preconsultare; se primește cu multă illaritate propunerea lui Steffens — cea de altminteră foarte îndată — de a se ncheia ședința.

Cas'a de susu ținu în 6/18 Ianuarie ședința 13. sub presiul ordinariu; și după ce încuviințea propunerea comitetului, că rogarea clerului de josu rom. cat. alu diecesei Brünn: a se eliberă de contribuția venitului, să se predea Ministeriului de finanțe spre apretuire, — ia înainte novel'a la legea pentru sportule (Gebühren), carea cu puțină modificări neessentiale o primește după propunerea casei ablegatilor. Cea mai însemnată diferență e aceea, că pecandu cas'a ablegatilor exprimă dorința de a se aduce taxele într'o sistemă strictă și a se mai scade, cas'a de susu o concrede acestă regimului. Și astfel urmăza totu în această ședință și a treia citire a operatului.

Cas'a ablegatilor avu ședința 73. în 7/19 Ianuarie; — în 6/18 pentru serbătoria bisericei resaritene nu se ținu ședință — sub presiul extraordinariu. Presiul casei magnatilor tramite la presiul casei ablegatilor legea finantială decisă spre pertractare ulterioară, și cas'a ablegatilor primește propunerea lui Taschek: că să se denumăscă o comisiune de 12 membri, din fiecare casă câte 6, cari să examineze și să completeze diferențele escute, și că cei 6 membri ai casei ablegatilor să se aleagă din comisiunea de finanțe. — Ministerul de finanțe Plenar aduce la cunoștința casei, că de și în legea împrumutului la cei lipsiti din Ungaria s'au acordat 6,500,000 f., spre a se împarti ca împrumuturi între cei ce sunt în stare de a da ipotece și sub răspunderea comunelor respective, și de și în aceeași lege s'au menit alte 4 milioane pentru întreprinderea de lucruri comune: totuși aceste summe, după arătările ce incurgă din districtele respective, nu sunt de ajuns, deorece prin greutatea unei lucruri publice începute nu s'au potut continua. De aceea se vede trebuința, că din acele 6,500,000 f. să se desfacă 2,000,000 pentru ajutorirea celor seraci, cari nu pot da ipotece; în fine ca obiectul acestă să se tracteze ca urgent.

Apoi urmăza ordinea dălei: a legerea notariilor. Scrutiniul se va scruta și se va publica în ședința cea mai de aproape.

A două ordine a dălei e continuarea deșabaterii asupra dărei de luxu, seu mai precisu, reportul referintei Dr. Kayser asupra numărului amendamente aduse de diferiti oratori. Vom trece câtu se poate de scurtu peste ele. Amendamentul lui Baritiu (vedi T.R. nr. 4) se primește din partea comitetului; ear alu lui Potocki (că numai pentru servii barbatesci să se plătescă darea de luxu, ear nu și pentru cei femeiesci), pre-

cumu și alu lui Gull (vedi nr. 4) nu se primește. Mai departe se primescu amendamentele lui Walterskirchen, (că la familia mai mari totu dela 5 persoane să fie scutit unu servitoriu); alu lui Potocki (că numai carele pe pene să se pună sub dare), apoi § 7. (că în Vienna să se plătescă pentru unu calu 10 f., în Pragă, Triestu, Venetia, Budă și Pestă 8 f., în orășiele cu mai multu de 10,000 locuitori câte 6 f., în cele dela 2,000 -10,000 locuitori 4 f., în toate celelalte locuri câte 2 f.); amend. lui Branude Lemény (că ampoiatii în servitiu să nu plătescă darea pentru o caruță cu doi cai); alu lui Grocholski (că pentru servii trebuinciosi la economiă câmpului, precumu și pentru gradinari să nu se dea darea); alu lui Puscariu (că de această dare să fie scutiti și economii de vite și slugile lor); *) alu lui Wurzbach (că și preotii, candu sunt în servitiu, să fie liberi de a ține o caruță cu doi cai fără dare); în fine alu lui Br. Tinti (că această dare să se plătescă în locul de locuință și pentru servitori numai pe câtu în adeveru i are cine-va). Dincontra se reiepta mai multe amendamente privitoare la usurări și scutiri, precum alu lui Gull (vedi nr. 4), alu lui Skene (că totu doi membri ai familiei să aiba unu servitoriu scutit), alu lui Kromer (neessentialu) și altele. (Se înțeleg, că primirile și reieptările acestea se reduc totu numai la comitetul respectiv, și nu la camera). În fine se comunică rezultatul scrutiniului.

În 20/8 Ianuarie iar ținura ședințe ambele case ale senatului imperialu. În cas'a de susu (ședința 14.) se aduce la cunoștință relațiunea comisiunei datoriilor de stat, și se preda comisiunei de finanțe. Apoi se alegă cei șiese membri pentru comisiunea menită spre a combină legea de finanțe, și anume: Baronul Baumgartner, Cavalerulu de Pipitz, Principele Iablowsky, Principele Schwarzenberg, Cont. Kuefstein, Cardinalulu Rauscher. — Bar cas'a ablegatilor (ședința 74) continuă deșabateră asupra dărei luxului. Dr. Kayser infatisieza că referinte parerea comitetului asupra unor amendamente, ce s'au adus la această lege; și după ce unele se primescu, altele se reiepta, acestu obiectu se termina în citirea a două. — Altu obiectu e continuarea deșabaterii asupra legei privitoare la încassarea dărei de castig și de venit din întreprinderi pe actii, carea cu unu adausu propus de Dr. Herbst se primește în a treia citire. — În fine mai e la ordinea dălei și alu treilea obiectu, adică proiectul de lege privitoriu la unele modificări în împrumutul Ungariei. Proiectul se da comitetului de finanțe spre preconsultare, ear ministrulu Plenar urgéza de nou a se grabi câtu se poate mai multu cu pertractarea lui; de aceea nici să se mai tipărescă, ci îndată ce va fi gata relațiunea referintei, obiectul să se pună la ordinea dălei pe ședința cea mai de aproape următoare.

Știri importante.

Sabiiu în 12/24 Ianuarie. Ni se spune din sursă autentică, că muntii asiă numiti revindicati, despre cari amintiram încă în nr. 1. alu acestui diariu, prin decisiunea In. Cancellariei aulice transilvane s'au recunoscut a fi proprietate, nu a universității naționalei sasesci, ci a asiă numitelor șapte-județii, și că atari se redau în posesiunea acestor a. — Șcirea acestă, precumu ne-a umplut pre noi de amaratiune, asiă șcim că va umple și pre toti Românii transilvani de cea mai profunda tristetia; și ziua, în carea se va publica șentintă prin șatele dealungulu acestor munti, va fi o di negra în analele acelor comune cine șeie pe câtu tempu. Nu șntem încă în stare a precalcuă nici cifră pagubei celei enorme, ce o vor suferi frații nostri — fostii graniceri ai regimentelor romanesci — prin această mesura, nici numărulu acelor șute și mii de tineri, a căroru creșcere școlară, — căci pentru școle fusesera daruiti acesti munti granitierilor — prin această e lovita dreptu în inimă. Faptulu însă e prea mare, și urmările lui prea estinse, nu numai asupra generațiunei de fatia, ci și asupra fiilor și nepotilor celor de acum, pentru de a ne pripi la dejudecarea lui. Națiunea, mamă noastră a tuturor, mamă și acelor comune, pre care această nefericire le-aru lipsi de școle, e în dreptu a acceptă dela fii săi dela cărma, că s'o apere în drepturile ei, și să nu permită, că din șinceritatea și șimplitatea ei din trecut să traga dobândi astuți străina.

*) De mare interesu pentru oierii și preste totu pentru economii nostri de vite. (Red.)

Alta scire importanta, ce o aducem astadi la cunoscintia cetitorilor nostri, e ca articolul de lege dietalul II., privitoriu la egalitatea limbilor tierei, a primitu p. n. sanctiune a Maiestatei Sele, si s'a si retransmis Inaltului Gubernu, cu acelu adausu, ca si pana la publicarea lui oficiosa pe calea indatinata, articolul pentru Inaltu-acelasi sa intre in vialia cu deplina valore de lege.

Scirea din urma, despre carea credem a fi bine informati, impune acum literatilor romani o datorinta imperativa, datorinta adica, de a se face midilocitori intre limba romana si celelalte doue limbi ale tierei. Limba romana, pana acum eschisa, seu celu putina neindreptata legalmente la intrebuintarea oficiosa, intra prin acesta in tote drepturile unei limbi de tierra, si cunoscintia ei va deveni trebuintiosa pentru ori ce oficialu publicu. Datorinta noastra va fi, a inlesni dupa potinta invetiarea ei. Literatilor romani, cu deosebire iuristilor, li se deschide unu campu largu de activitate literaria; amu dori, ca pre multi sa-i vedem emulandu pe acestu campu, ca sa nu ni se mai poata imputa si pe venitoriu din partea compatriotilor nostri, ca n'au midiloce de a invetia limba romana. —

Din Comitatu Hunedorei in 11 Ianuaru 1864. Pecandu dupa o acceptare indelungata speram si credeamu—noi fostii granitari, ca caus'a noastra dupa o amanaie si traganare atatu de indelunga—, de si tardiu, se va decide inse totusi intr'unu modu favorabilu; pecandu credeamu si noi aceea ce ne predica carturarii si invetiarii lumii neincetatu: ca virtutea si credinta si-au valorea si resplata loru inca in lumea acest'a; pecandu dicemu—nutriti de sperantia dupa atatea nevoi ce ne-au ajunsu pre noi si strabunii nostri intr'una tempu aproape de o sut'a de ani,—iata ca ne aduce chiaru numerulu primu alu „Telegrafului Romanu“ din anulu acest'a trista scire, „precumca asiia numitii munti revindicati, cari s'au fostu datu inca de Imperatulu Iosifu II granitieriloru din regimentulu antaiu, si mai pre urma si la desfiintarea institutulu de granitia se lasara in folosintia acestor'a, ca unu fondu pentru scopuri scolare, sa se dea parte natuneii sasesci, si parte altoru familii nobile.“—

Redactiunea suslaudatulu jurnalul se vede a se indoi despre mesur'a acest'a din partea gubernului, dupa cum ne place inca pana acu si noue a ne indoi. *) —

Cu tote astea deaca cautamu in jurulu nostru, si deca consideramu—aceea ce esperintia atatu de dorerosu ne dovedesco mai in tote dilele,—ca inimicii nostri-veduti si neveduti, suntu legiuni; deaca ne aducem aminte ca chiaru si la desarmarea granitieriloru inca au influintiatu strainii; deca cu unu cuventu aruncamu o scurta ochire preste prognosticele, ce ni s'au aretatu noue granitieriloru romani dela desfiintarea granitiei si pana in diu'a de astadi: avem de ajunsu ansa de a ne teme, ca scirea cea trista despre perderea muntiloru revindicati se poate prea usioru implini, ba preste voi'a noastra—ne vedem oresi-cumu siliti a crede—ca se va fi si implinitu.

Intr'adeveru s'aru pare omului, ca unu asemenea faptu aru fi cu totul imposibilu, ca adeca acesti munti, cari au fostu atati'a ani in posesiunea granitieriloru, sa se iee astadi dela densii, si sa se dea unei natuni avute, carea pecandu granitierulu romanu port'a sarcini amare si grele, ea traia odichnita ca'n sinulu lui Avraamu.

Imposibilu s'aru vede acestu faptu inca si pentru aceea, caci la anulu 1851., cu ocaziunea desfiintarii granitiei, Inaltulu Gubernu de atunci, carele au statu totu subt acestu sceptru blandu si parintescu, sub carele se afla si inaltulu Gubernu de adi, in publicarea de sub Nr. 3598, apriatu dice intre altele: „Maiestatea Sea porunci totu odata, ca la publicarea acestei prea'nalte ordinatiuni, la populatiunea ambeloru regimente romane de granitia, sasefaca cunoscuta prea'nalt'a multiamire imperatesca, pentru credinciosele slujbe, cele-a facutu catrupe de granitia atatu in launtrulu tierei, catu si inaintea dusmanului. Dreptu gratiosare cunoscintia a acestoru slujbe gloriose se indura mai incolo aceeasi prea'nalta Maiestate din deosebita gratia a concede, ca obstele ambeloru regimente romane de granitia, in forma de escep-

tiune, sase poata folosi de muntii recastigati (revindizirte Gebirge) si de acinainte“ etc. etc.

Ne rezervamu a vorbi mai multe in caus'a acest'a, pe candu prea'nalt'a ordinatiune se va publica pe cale oficiosa. Pana atunci Ve rogamu, Domnule Redactoru! concedeti-ne a ne exprime amaraciunea si dorerea cea adanca ce o simtimu in pepturile nostre noi granitieri romani (si toti Romani din patria. Red.) — credinciosii patriei si ai prea bunului nostru Imperatu, la scirea despre perderea muntiloru revindicati, o scire ce ne-a frapatu intr'atata, incatu implinindu-se acest'a, de care tare, prea tare ne temem, — ne vine a crede, ca poporu mai batjocorit cu granitieri romani nu mai exista adi in lume. —

Din isvoru siguru amu intielesu, ca comitetulu pentru compunerea unora statute despre administrarea fondului de montura pentru scopuri scolare s'au intaritu de catra In. Gubernu; nu scimu insa, deaca mentionatulu Comitetu e incunoscintiatu si despre starea fondului, despre sum'a capitalului si despre venitul anualu, si deca acelasi are la mana ori ba documentele necesari? fara de care va ave negresitu sa intempine greutati si pedeci prea mari.

Mai multi fosti granitari.

Varietati si noutati de di.

(Necrologu.) Mortea a mai rapitu din bratiile natuneii romane unu fiu bravu si devotatu binelui ei. P. O. Domnu **Andrelu Vasiciu**, Senatoru in pensiuie in Versietiu, reposa in 11/23 Ian. in urm'a unei bole de cate-va septemani. Cei ce au cunoscutu mai de aproape pre reposatulu, omu erudit si de caracteru, care si'n midiloculu valoriloru elementelor straine si-a sciutu pastra cu cumpatate simtiulu natunalu, si la tote intreprinderile comune ale natuneii a luat parte cu caldura din inima, aceia, si numai aceia voru sci pretiui pe deplinu perderea acestui scumpu barbatu. Ne'implinim o sacra datorinta, a exprime in publicu condolentia noastra cu on. domn'a sotia, cu cei 3 prunci deveniti orfani, in fine cu fratele mai tineru, veneratulu nostru consiliaru de instructiune Dr. Pavelu Vasiciu, pentru care din urma acesta lovitura cu atata e mai grea si mai simtibila, cu catu d'abia numai de cate-va septemani perduse o iubita fiica.—Cerule, singurulu mangaitoru alu astorfelu de rane, sa reverse balsamulu seu in inimele cele sangerate ale remasiloru, ear reposatulu: fia-i tieran'a usiora si amintirea eterna! —

O epistola amenintore, ca cele din dilele trecute adressate catra redactorii foiloru oficiose din Ungaria, a primitu de curendu si Locotinatorulu Contele Palfy. Epistola e subscrisa de „comitetulu pentru independintia tierei“ seu „comitetulu revolutiunii“ si port'a marc'a postala din Siopronu (Oedenburg). —

(Adresse de multiamita.) Pentru cventarea tinuta in sicintia casei de susu din 17/5 Ian. (vedi Tel. Rom. Nr. 3. 1864.) se tramisera Contelui Antoniu de Auersperg (renumitu si ca poetu germanu) din mai multe parti adrese de multiamita. Toldeodata si cetatea Vienn'a va sa-i daruiesca dreptulu de cetatienu onorariu, ca unei anteluptatoru alu libertatii constitutiunale. —

Din familiile cele vechi magiare din Ungaria se mai stinse de curendu un'a, a Vetesyesciloru. Celu din urma membru alu acestei familii a fostu Ludovicu de Vetesy, care reposa in 30 Decembre 1863. in anulu alu 24-lea alu vietiei, si ca ultim'a odrasla barbatasca din neamulu seu duse cu sine in mormentu insigniele (marca) familiei. —

Costumele natunale magiare, precumu ne spunu diuarele, chiaru si in capitala Ungariei incepu a se rari. —

(Din statistic'a Franciei.) Foi'a „Discussion“, ce ese in Bruxell'a, sustine, ca 1,160,000 din locuitorii Franciei vorbescu numai limba germana, 1,070,000 numai cea bretonica, 14 millione numai cea provenciala, 160,000 cea basca, 200,000 cea italiana; 100,000 cea catalana, 200,000 cea flamica. Numai ce-va preste jumetatea locuitoriloru vorbescu francesce. Cu tote acestea minoritatea nefrancesca de 17 millione e negrijita de totu, si nici unu institutu de invetiamentu alu statului nu se ocupa nici catu mai putinu cu aceste limbi. —

(Earna grea.) Nu ne vomu mira asiia multu de greutatea erneli nostre, candu vomu isci, ca si'n tierile de mediadji au fostu asemenea geruri infricosiate. In lucratoarele de pe langa Genu'a nu s'a potulu lucr'a de frigu; in Turinu areta termometrulu in 7 Ian. c. n. 12 graduri de recela. In Neapole a ninsu grosu si — lucru mai nepomenitu! — au statu neau'a. Vesuvulu din crescetu pana'n pole era investitu in nea. —

(Furtu de biseric'a.) In noptea din 1 spre 2 Ianuaru s'a facutu unu furtu in biseric'a metropolitana (dici jurnalele, noi scimu numai de catedrala) gr. n. un. din Oradea mare.

Balulu iuristiloru din Clusiu s'au opritu prin unu telegramu dela Sabiu. Caus'a nu ne e cunoscuta. —

*) Dupa citirea acestui numeru spre nefericire nu ve veti mai pote indoi nici DVostra. Red.)

Mazzini, cunoscutul revoluționar italianu, fuse invinuit prin poliția franceză, ca cei patru Italiani, ce facura de curendu atentatul asupra lui Napoleonu, stau sub comandă lui. Mazzini declara acum prin foile din Englițea, unde se afla elu, ca cei patru individi nu stau cu densulu în nici o referință, și ca elu n'a îndemnatu nici a pusu pe cine-va la cale, sa omòre pre Napoleonu, de și acest'a este inimicul Italiei. — Se pòte, ca poliția franceză pentru aceea sa fia scornitu acestu assertu, că cu atât'a mai vertosu sa 'nduplece pre Englesii la estradarea lui Mazzini în mánile poliției franceze.

Bazar-ul, cunoscut'a fòia pentru lucruri muieresci, ese în limb'a germană în 115,000, în cea englesésca în 49,000, în cea franceză în 37,000, în fine în cea spaniolă în 10,000,— cu totul dar în 211,000 esemplare. —

Principatele române unite.

Dupa o corespondință din Parisu a „Pressei“ din Viena, ambasadorul englesu din Constantinopole, Sir Bulwer, mergendu spre Londr'a, s'au opritu pe câte-va zile la Parisu, spre a consultá cu Drouin de Lhuys și reprezentantii celorlalte puteri, ce au subscrisu convenția din Parisu, asupra stărei principatelor dela Dunare, și în specialu și asupra secularisării monastiriloru, încontr'a cărei faptu au protestatu Pòrt'a, Englițea, Russi'a și Austri'a. La propunerea cabinetului francezu, Bulwer sa fia și predatu una proiectu în scrisu în acésta privință. Dupa acestu proiectu s'aru înființá o comisiune internațională, carea sa cerceteze pretensiunile locurilor sfinte, și încuviințandu secularizarea în sine, sa staruiesca a li se dá o despăgubire amesurată. (S'a făcutu și din partea României. Red.) Dar proiectulu s'aru estinde și mai departe, și adica 1) asupra diferințelor între Principe și Camera, 2) asupra drepturilor și datorințelor Principelui față cu Suzeranulu, și viceversa; 3) asupra referințelor guvernului românesc față cu puterile garante. — Acestei comisiuni apoi aru fi a se supune tóte diferințele între Domnu și Camera. În privința poziției Domnului față cu Pòrt'a și cu puterile garante sa se faca o reviziune a convenției din 1858.

În privința notei Sultanului nu mai aflăm nimic, nici în foile din Românie, nici în alte foi, și asiá ne convingemu, ca avuramu dreptu a împartasi șcirea din Gen. Corr. (Tel. Rom. nr. 3. Mai nou) cu tóta rezerv'a.

Camera legislativă a votatu în ceste din urma o lege pentru pensii și înființarea unei curți de conturi.

Unu emisu alu Ministeriului Cultelor și Instrucției publice aduce la cunoscința tuturor, ca acestu ministeriu este gast'a a aduná și a tipari documente privitoare la istoria Românilor, netiparite încă, și provóca pre toti, cei ce posedu asemenea documente, a le infatísi'a Ministeriului spre vedere, primire și remunerare amesurată. Unu testimoniu frumosu pentru spiritulu d. Bolintineanu!

Comperarea de tunuri pentru Domnitorulu, respective pentru țiera, se latiesce totu mai tare. Bucurescii voru cumperá o baterie intréga (6 tunuri), Craiov'a 3, și asiá mai departe. „Buciumulu“ spera, ca nu va trece multu, panacandu Româniea va dispune de 100 tunuri.—

Prospectu politicu.

În cauz'a germano-danese s'a facutu unu pasu de apropiare între Austro-Prusi'a și celelalte staturi germane, declarandu în adunarea confederațională din Frankfurt reprezentantii ambelor puteri mari în 19 Ian. c. n., ca prin mesurile luate în privința Schleswig-ului nu se alteréza (strica, jignescu) dispozițiunile confederației privitoare la Holstein, nici se pune pedecă a se ocupá și a se administrá din partea bund-ului Holstein și Lauenberg. Va sa dica, Austri'a și Prusi'a voru ocupá Schleswig-ulu; celelalte staturi germane faca apoi în Holstein ce li se va paré mai cu scopu. În urm'a acestei declarațiuni, carea 'mmóia multu declarațiunea din urma, se pare ca s'a și restabilitu încátu-va bun'a înțelegere; Saxoni'a celu puțin au avisatu pre Comandantele supremu alu alu trupelor germane din Holstein, Generalulu H a k e, a concede, că brigad'a austriacă din Hamburg sa 'nnainteze spre Schleswig, de óre ce rezerv'a din Holstein fâra de aceea nu mai e de lipsa. — Austri'a și Prusi'a voru a escusá și a rectificá procederea lor prin aceea, ca voru a sustiné tractatulu de Londr'a, și astfel a nu concede, că din scésta schinteia sa se aprinda unu focu european. Într'aceea unu corespondință alu „Pressei“ de Viena scrie din Parisu, ca Austri'a și Prusi'a suntu nevoite sa faca asiá, căci au subscrisu nise puncte secrete ale tractatului de Londr'a, prin care s'au ablegatu a sustiné in-

tergitatea monarhiei danese. — Trupele austro-prussesci cam pe 10 Februaru au sa fia la riulu Eider și sa dea față cu Dani. Acesti'a au capetatu unu aliatu fòrte tare, — desghiățulu, prin care morastinele și baltile din Schleswig devinu neumblate, asiá încátu Dani suntu aperiți fòrte bine la dosulu acestor'a, ear atacatorii nu potu înaintá, mai cu séma cu cavaleri'a și artileri'a. Unu dusmanu mare alu Danilor fusese gerulu din zilele trecute, care 'nghiatiase tóte apele. — Danesii se pregatescu de resboiu cu tóta seriozitatea; la cárma e partid'a națională, carea nu va a retrage nici o iota din constituțiunea cea stricaciósa Germanilor din ducate; și regele Christiane IX, ori trebuie sa mérga 'nainte cu națiunea, ori apoi devine 'n periculu de a-si perde coron'a. — Ambasadorii Austriei și Prusiei suntu avisati a parasi Kopenhag'a câtu mai ingraba.

Din celelalte staturi nimic mai importantu; numai în P o l o n i ' a, unde se credea călcată revoluțiunea, comitetulu revoluționariu pe 'nceputulu lui Februaru rechiamă pre Poloni la arme cu puteri înnoite.—

Br. de Pfordten, care fusese însărcinat din partea confederației cu operatulu asupra dreptului de succesiune în ducatele Schleswig și Holstein, va terminá preste puțină operatulu seu, care precumu se pòte prevedé, va declará de successoru legalu pre principele Fridericu de Augustenburg. Prin primirea ori neprimirea acestei pareri apoi din partea confederației cauz'a danese intra într'o fasa nouă. — Poterile medii și mici germane totu mai credu, ca Austri'a și Prusi'a se voru re'tòrce dela calea lor.

Trupele austro-prusse, precumu se dice numai 70-80,000 feciori, se tramita neintrerupt spre médianópte.

Entuziasmulu pentru frații din ducatele germane încă totu mai tine rostu în toti Germanii, și se facu numeroșe adunări de poporu spre scopulu manifestației acestui entuziasmu.

Poterile medii și mici voru sa faca o conferință la Nürnberg, unde sa se svatuiésca, cumu sa mai urmeze în cauz'a germano-danese.

Din Londr'a se telegraféza, ca cabinetulu danesu aru fi declarat, ca va retrage constituțiunea din Novembre, numá sa se retraga armatele germane din Holstein.

Imprumutulu de statulu Marelui-Ducatu Baden.

Sortirea în 29 Februaru 1864.

Castigurile principale sunt:

f. 40,000; 35,000; 15,000; 10,000; 5000, 4000, 2000 până la 47 f.

O sorte pentru sortirea de mai susu consta 1 f. v. a.

3 sorti „ „ „ constau 10 f. „ „

7 „ „ „ „ „ 20 f. „ „

Comisiuni sa binevoiésca a se tramite câtu mai curendu pelânga alaturarea taxei directu la subscrisulu, pentru care îndata se voru tramite promptu franco sortile, precum și dupa sortire list'a.

Negotiulu de banca și de cambie:

L. Steindecker-Schlesinger,
în Frankfurt a. M.

☞ Mai adangu, ca'n tempulu din urma prin midilocirea mea s'au castigatu sorti însemnate.

Nr. 74—1

Preturile de piață

din Sabiu, Marti în 14/26 Ian. 1864.

	fl.	xr.
Grâul de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ de códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	40
„ de midilocu „	1	33
„ de códa „	1	27
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

☞ În nr. 4. f. 1. sírulu 18 de josu citește: reactionariu, în locu de revoluționariu.